

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres dato:
18.12.2008

Deres referanse:
200806239

Vår referanse:
2008/1060

Vår dato:
19.01.2009

HØRINGSUTTALELSE FRA NORGES HANDELSHØYSKOLE I FORHOLD TIL NOU 2008:18 "FAGOPPLÆRING FOR FRAMTIDA"

Vi viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev datert 27. oktober 2008 oversendt Norges Handelshøyskole (NHH) 18. desember samme år. NHH overleverer med dette sin høringsuttalelse i forbindelse med NOU 2008:18 *Fagopplæring for framtida*.

Departementet inviterer høringsinstansene til å uttale seg om alle de 81 forslagene utvalget fremsetter, og ber også spesifikt om uttalelser i forhold til en rekke punkter. På grunn av NHHs rolle som vitenskapelig høyskole fokuserer vi på enkelte av punktene som angår utredningens kapittel 6.4 *Bedre mulighet til å bygge videre på fag- eller svennebrev*, og de tiltak som gjelder overgang fra fagutdanning til universitet og høyskoler.

NHH deler utvalgets syn om at arbeidslivet i fremtiden vil etterspørre høyere kompetanse for fagarbeidere, og at muligheter til etterutdanning er viktig. Mens enkelte av de foreslåtte tiltakene er gode og målrettede, frykter vi at andre har et for ensidig fokus på kompetanseheving av fagarbeidere uten å se på konsekvenser for andre grupper og samfunnet som helhet. Det synes også som utredningen med unntak av særmerknaden fra medlemmet Per Aahlin i forbindelse med punkt 6.4.6 har et svært begrenset syn på verdien av generell studiekompetanse og hva dette innebærer.

I punkt 6.4.7 lister utvalget opp sine forslag til tiltak innenfor overgangen mellom fagskole og høyere utdanning. Tiltakene diskuteres nedenfor sortert etter underkapitlene tiltakene er nærmere diskutert i.

Uttelling av fagskolen i høyere utdanning (6.4.2)

Utvalget kommer ikke med spesifikke tiltak innenfor dette feltet, men i diskusjonen kommer det frem at man ønsker at fagskoleutdanning skal gi uttelling i høyere utdanning. Utvalget peker selv på problemene med å pålegge institusjonene å godkjenne fagskoleutdanningen. NHH ønsker å understreke viktigheten av at innpassing og avkorting av høyere utdanning etter Universitets og høyskolelovens § 3-5 må fortsette å være et faglig spørsmål som avgjøres av den enkelte institusjon.

Utvalget nevner at fagskoletilbydere ønsker å utvikle "fagskolepoeng" eller "studiepoeng" for å si noe om læringsomfanget av utdanningen. Dette kan være et godt tiltak, men vi advarer mot å bruke termen "studiepoeng" da dette er egnet til å skape forvirring i forhold til høyere utdanning.

Overganger til høyere utdanning ved universiteter og høyskoler (6.4.3)

Utvalget mener at det er "viktig å sikre fagarbeidere smidige overganger til høyere utdanning uten at de skal måtte gå unødvendige omveier". NHH deler dette synet, men kan ikke forstå tiltakene som foreslås i følgende underkapitler på annen måte enn at utvalget mener at oppnådd generell studiekompetanse er en slik unødvendig omvei. Dette synet deles ikke.

Utbygging av Y-veien til flere fag (6.4.4)

Dette er et målrettet tiltak som vil kunne lette overgangen fra fagutdanning til relevante høyere utdanningsprogrammer. Tiltaket treffer de utfordringene utvalget skisserer i motsetning til forslaget om generell studieforbereidhet.

Individuelle løsninger (6.4.5)

Utvalget foreslår at aldersgrensen for realkompetanse skal senkes, og kriterier for rangering utarbeides. Man siterer i kapittelet undersøkelser som viser at studenter tatt opp etter realkompetansevurdering på profesjonsstudier ved høyskolene klarer seg bra, mens de som tas opp på universitetsstudier sliter med gjennomføringen. I NHHs øyne taler dette ikke for en generell senking av opptakskriteriene etter realkompetanse, men heller fagspesifikke tilrettelegginger som Y-veien.

NHH kan ikke se at det er mulig å utarbeide faste rammer for rangering av realkompetanse-søkere opp mot søkere med poengsum og anser at dette fortsatt må være en skjønnsmessig avgjørelse som tas av hver enkelt institusjon.

Generell studieforbereidhet (6.4.6)

Det fremmes to forslag. NHH har ingen innsigelser mot å utvide retten til videregående opplæring slik at de som har fullført et yrkesfaglig studieprogram får rett til påbyggingskurs i fellesfagene og dermed oppnår generell studiekompetanse.

NHH advarer derimot på det sterkeste mot å innføre generell studieforbereidhet etter fullført videregående opplæring uansett studieprogram. Vi viser for øvrig både til Universitets- og høyskolerådets høringsuttalelse til NOU 2003: 16, og medlemmet Ahlins særmerknad i kapittel 6.4.6 i foreliggende utredning.

Om yrkesfaglige studieprogram skal gi rett til opptak til høyere utdanning uten at de allmenne fagene styrkes betraktelig (på bekostning av den yrkesfaglige opplæringen) vil dette medføre en kraftig senkning av nivået eleven har i allmenne fag ved studiestart. Dette vil nødvendigvis måtte føre til endringer i nivået i høyere utdanning. Kvalitetsreformen har med sitt økte omfang av gruppeundervisning og samarbeid mellom studenter ført til at enkeltelevers nivå ved inntaket får betydning for nivået undervisningen kan legges på i enda større grad enn tidligere tiders rent forelesningsbaserte undervisning. Utvalgets antakelse om at kun elever som oppfyller nivå og kompetansekrav vil ønske å søke seg inn på mer akademiske disipliner holder ikke.

NHH mener utvalget stiller studieforbereidende utdanningsprogram i et ufortjent dårlig lys når de viser til at enkeltstudier oppretter ulikheter i opptaksgrunnlag ved hjelp av korte forkurs. Vi mener generell studiekompetanse gir en god forberedelse til høyere utdanning, og at denne akademiske forberedelsen ikke kan erstattes av korte kurs i forkant av studiet.

Ut i fra de problemstillinger utvalget reiser mener vi også at dagens regler om realkompetansevurdering, en utvidelse av Y-veien til flere relevante fagområder og en rett til å ta påbyggingsfagene for elever som fullfører yrkesfaglig videregående opplæring, langt på vei er et fullgodt svar. Vi kan ikke se at det finnes verken argumenter eller behov for å gjøre for eksempel en fagutdannet elektriker kvalifisert for opptak til en bachelor i historie om han/hun ikke tilegner seg den studiekompetansen som kreves.

I tråd med ønske i høringsbrevet sendes høringsuttalelsen som epost.

Med vennlig hilsen,

Ragnar Fagereng (sign)
Adm. direktør
Norges Handelshøyskole

Jorun Gunnerud (sign)
Studiesjef
Norges Handelshøyskole